

De pandemie gebruiken om de belangen van het grootkapitaal veilig te stellen

Giorgio Trucchi is een Italiaanse journalist die sinds 1998 woonachtig is in Centraal-Amerika. Hij is verslaggever voor Agencia Rel UITA en medewerker van verschillende internationale media. In de loop van de maand augustus interviewde hij Jorge Santos, de coördinator van de Unie voor de Bescherming van Mensenrechtenverdedigers in Guatemala (Udefegua).

Volgens de auteur is Guatemala momenteel het land in Midden-Amerika en het Caribische gebied met het hoogste aantal doden als gevolg van de Covid-19-pandemie (meer dan 2.600) en een sterftecijfer van meer dan 3,8%, een van de hoogste in die regio. Het is ook het derde land met de meeste aantal besmettingen (bijna 70.000).

Het eerste geval in Guatemala werd officieel geregistreerd op 13 maart. Op 17 maart werd een 'Publiek Rampen-decreet' afgekondigd om de pandemie in te dammen. Daarbij werden grondwettelijke garanties opgeschort en een avondklok ingesteld. De maatregel is vijf keer verlengd.

In verschillende gemeenten van het land werd ook de 'Staat van Beleg' afgekondigd, een beslissing die leidde tot een verhoogde militarisering van de gebieden en de aanhouding van meer dan vijftig mensen, waaronder inheemse autoriteiten en journalisten.

Mensenrechtenorganisaties, zoals de Unie voor de Bescherming van Mensenrechtenverdedigers in Guatemala (Udefegua), hebben het gebrek aan toegang tot gegevens en informatiebronnen over de pandemie aan de kaak gesteld, evenals het gebrek aan geloofwaardigheid van de door de gezondheidsautoriteiten verstrekte cijfers.

Gezondheids crisis en corruptie

'We staan voor zeer onderschatte gegevens. De ziekenhuizen zijn ingestort, het gezondheidssysteem wordt steeds slechter en de gezondheidsautoriteiten zijn, ondanks het feit dat ze het hoogste budget in hun geschiedenis gekregen hebben, niet in staat om de pandemie het hoofd te bieden,' aldus Jorge Santos.

In feite zijn de percentages van de tot uitvoer gebrachte taken van de miljoenenbegroting zeer laag. Dit kostte trouwens de baan van de minister van Volksgezondheid, Hugo Monroy. Bovendien werden de viceministers, belast met de technische en administratieve taken, ontslagen wegens onregelmatigheden bij de aankoop van geneesmiddelen en gezondheidsmateriaal.

Zo bedroeg begin augustus de uitvoering van de aankoop van ventilatoren, tests en persoonlijke beschermingsmiddelen slechts 4%. Die van de gezinsbonus (ongeveer 125 dollar voor noodhulp aan de meest noodlijdende gezinnen) geraakte niet aan 40%. Vele gezinnen moesten het stellen met de belofte, omdat de bonus hen nooit bereikte. De uitvoering van het fonds voor de bescherming van de werkgelegenheid haalde ook al minder dan 40%. De uitbetalingen voor het programma voor de verbouwing en infrastructuur van ziekenhuizen en gezondheidscentra bereikten slechts 16%. Hetzelfde geldt voor de fondsen voor tijdelijke ziekenhuizen, die minder dan 15% bedroegen.

In dienst van het grote kapitaal

Ondanks de situatie zijn de Guatemalteekse autoriteiten begonnen met het heropstarten van economische activiteiten en het mogelijk maken van mobilisatie in bijna het hele land.

'De indruk bestaat dat deze hele strategie gericht was op het veilig stellen van voorrechten voor de Guatemalteekse oligarchie. Het is een crimineel beleid geweest van 'ieder voor zich', in het geheel van gezagsmisbruik, achteruitgang van de democratie en geleidelijke toename van de agressie tegen mensenrechtenverdedigers,' waarschuwde Jorge Santos.

De Udefegua-coördinator wees bijvoorbeeld op drie gemeenten in Izabal en twee in Alta Verapaz, waar het preventiedecreet wordt gehandhaafd. De regering stelde dat de maatregel opgelegd is omwille van de aanwezigheid van gewapende personen en groepen die gewelddaden plegen. Voor Jorge Santos is het reële doel echter om de belangen van de mijnbouwbedrijven en de agro-industriële bedrijven in het gebied te waarborgen.

'Militarisering heeft geleid tot gewelddadige uitzettingen, arrestaties, agressie, seksueel misbruik van vrouwen. Wat wél ten volle toegepast werd zijn regelingen van sociale controle en repressie, in processen die steeds moeilijker toegankelijk zijn voor sociale audits en controle op de naleving van de mensenrechten.

De regering van president Giammattei heeft de pandemie en de geringe mobiliteit van de bevolking pervers gebruikt om de belangen van het grote kapitaal te ondersteunen. Dit alles ten koste van de vrijheid, de veiligheid en het leven van de gemeenschappen die, in plaats van verzorgd te worden, agressie te verduren krijgen, terwijl hun rechten geschonden worden,' voegde Jorge Santos eraan toe.

Volgens het meest recente rapport van Global Witness (de internationale NGO die zich bezig houdt met natuurlijke rijkdommen en ontginning, conflicten, armoede, corruptie en geweldpleging tegen de mensenrechten) behoort Guatemala nog steeds tot de landen met het hoogste absoluut aantal moorden vorig jaar gepleegd op verdedigers van grond en gemeenschappelijke eigendom. Dertien in totaal.

Het Pact van de Corrupten

Het zogenaamde 'Pact van de Corrupten,' dat de acht oligarchische groepen samenbrengt die de economie, de politiek en de rechtspraak in het land beheersen, maakt deel uit van de strategie van agressie tegen degenen die diepgaande veranderingen in Guatemala eisen.

'Zij zijn degenen die de strategie van de aanvallen op de democratie en de mensenrechten hebben ontworpen en financieren. Ze willen de staat gijzelen en de controle over de instellingen overnemen om hun belangen en het behoud van een economisch model te waarborgen waarbij de rijkdom geconcentreerd wordt, de arbeidskrachten en gemeenschappelijke goederen uitgebuit en gebieden geplunderd worden.

De nieuwe aanvallen van deze dagen tegen Jordán Rodas, de Ombudsman voor de Mensenrechten, Juan Francisco Sandoval, de Speciale Aanklager tegen de Straffeloosheid en tegen rechters van het Systeem voor Hoog Risico, maken deel uit van deze strategie. Die strategie richt haar pijlen op die ambtenaren die, in het kader van de eerlijkheid en de verdediging van de rechtsstaat, de strijd hebben ondersteund die door de civiele maatschappij en de VN-Commissie tegen de Straffeloosheid (CICIG) aan gang gebracht werd.'

In 2007 sloot de toenmalige Guatemalteekse regering een akkoord af met de Verenigde Naties om een internationale onderzoekscommissie (CICIG) op te richten gefinancierd door lidstaten. Het was de bedoeling om illegale veiligheidscorpsen en clandestiene apparaten te onderzoeken en die - in samenwerking met het Openbaar Ministerie en de Nationale Civiele Politie - te ontmantelen. In de loop van de jaren werd het mandaat van deze VN-commissie vijf maal verlengd. Drie voorzitters volgden elkaar op: de Spaanse **Carlos Castresana Fernández** (september 2007 - juli 2010), de Costaricaan **Francisco Dall'Anese Ruiz** (augustus 2010 - augustus 2013) en de Colombiaan **Iván Velásquez Gómez** (september 2013 - september 2019). De commissie scoorde goed. Zelfs veel te veel naar de zin van president Jimmy Morales. In de loop van 2019 stuurde hij de commissie het land uit, terwijl hij zelf beschuldigd werd van corruptie. Sindsdien steekt de straffeloosheid weer voluit de kop op.

Volgens de Udefegua-coördinator heeft president Giammattei de planning van de agressie tegen de zwakke opbouw van de democratie in Guatemala nog verdiept.

Meer agressie

Tussen januari en juni van dit jaar heeft Udefegua 677 agressies geteld tegen mensenrechtenactivisten. Zij behoren tot een zeventigtal organisaties en gemeenschappen. Februari, mei en juni waren de meest gewelddadige maanden met respectievelijk 180, 126 en 152 feiten van geweldpleging. In slechts zes maanden tijd is het totale aantal geweldplegingen in vergelijking met 2019 met 73% toegenomen, namelijk 494 gevallen. Tussen januari en half augustus dit jaar werden ook dertien moorden geregistreerd.

'Er waren aanvallen op de vrijheid van meningsuiting, gewelddadige buitengerechtelijke uitzettingen, veel gevallen van criminalisering, verschillende moorden en de gedwongen verdwijning van een gemeenschapsleider. Met andere woorden, terwijl de bevolking te lijden had onder de gevolgen van de pandemie, vielen de regering en de oligarchie met geweld de politieke oppositie en de verdedigers van de mensenrechten aan. Praktisch gezien heeft het gedrag van agressie en geweld tegen verdedigers dezelfde exponentiële groei als de pandemie. Als de komende zes maanden dezelfde trend zich voortzet, zou 2020 het jaar worden met het hoogste niveau van geweld tegen mensenrechtenactivisten in Guatemala,' besloot Jorge Santos

Bron: LINyM-Kaos op het web

Guido De Schrijver